وەزارەتی بازرگانی و پیشەسازی

ژمارە: ٢٤٢٠ لە ٢٠٢٢/٥/٢٩

پاڵپشت بە ماددەی (٦)بڕگەی (٢)ی یاسای وەزارەتی بازرگانی وپشەسازی هەرێمی کوردستان ژمارە (١٠)ی ساڵی ٢٠١٠ لە پێناو ڕێکخستن و پاراستنی دادپەروەری لە گەیاندنی بەشە خۆراکەکان ونەفەوتانی مافەکانیان لە سەبەتەی خۆراك ، ئەم ڕێنماییەمان دەرکرد :

ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٢
تایبەت بە بەخشینی بریکاری بەشە خۆراک و ئارد
بۆ هاووڵاتیانی هەرێمی کوردستان

ماددەی (١): پێناسە

وەزارەت: وەزارەتی بازرگانی وپیشەسازی .

وەزیر: وەزیری بازرگانی و پیشەسازی هەرێم .

بەڕێوەبەرایەتی گشتی بازرگانی : لایەنی تایبەتمەند (پەیوەندیدار) .

ماددەی (٢): مەرجەکانی پێویست بۆ بەخشینی بریکاری ئارد وخۆراك :-

١- تەمەنی لە (١٨) ساڵ کەمتر نەبێت و توانای بەڕێوەبردنی بریکاری هەبێت .

٢- دانیشتووی هەرێمی کوردستان و هەڵگری ڕەگەزنامەی عێراقی بێت .

٣- نابێت بریکار هیچ وەزیفەیەکی حکومی هەبێت ، پێویستە بەڵێننامەیەك بدات لە دادنووس .

٤- پێویستە بریکار خوێندەواریەکی باشی هەبێت .

٥- داواکار جێنشینی ئەو گەڕەکە بێت ، پشگیری لایەنی پەیوەندیدار یاخود زانیاری لەگەڵ پیشکەش بکات .

ماددەی (٣): بەڵگەنامەی پێویست بۆ بەخشینی بریکاری ئارد و خۆراك :-

١- کارتی نیشتیمانی یاخود (ناسنامەی شارستانی و ڕەگەزنامە) .

٢- کارتی زانیاری + وێنەیەکی ڕەنگاو ڕەنگ .

٣- گرێبەستی دوکان یان تاپۆی دوکان ئەو شوێنانەی کەتاپۆیان نیە پێویستە گرێبەستی نووسینگەو پشگیری مختار لەگەڵ پسوولەی کارەبا بهێنێت .

٤- بریکار پێویستە پشگیری باجی دەرامەت بهێنێت .

ماددەی (٤): پابەندیەکانی بریکاری ئارد و خۆراك :-

١- پێویستە بریکار خۆی یان کەسێکی نزیکی تر تخویل بکات بەپێی بریکارنامەی تایبەت هەر کەم وکوڕیەك هەبێت لە کارەکەی بریکار خۆی لێی بەرپرسە .

٢- هەر بریکارێك کەمتر لە (١٠٠) کەسی لابێت بریکاریەکەی هەڵدەپەسێردرێت (حجب) دەکرێت لەناو شارو شارۆچکەکان جگە لەو شوێنانەی پێویستن .

٣- لەکاتی دابەش کردنی خۆراك یان ئارد پێویستە بەردەوام دووکانەکەی کراوە بێت بەپێی وەرزەکان کاتەکەی دیاری دەکرێت .

٤- گواستنەوەی بریکاری لە بنکەیەك بۆ بنکەیەکی تر ناکرێت بەهیچ شێوەیەك .

٥- بریکار بەرپرسە لە پاراستنی بەشە خۆراك یا ئارد تاکو دەگاتە دەستی هاووڵاتی .

٦- نابێت هیچ بریکارێك شوێنی خۆی بگۆڕێت لە کاتی گۆڕینی شوێن پێویستە ڕەزامەندی پێشەکی بەڕێوەبەرایەتی بازرگانی کەل وپەلی خۆراك یان بەڕێوەبەرایەتی دروستکراوی دانەوێڵەی هەبێت

٧- هەر هاووڵاتیەك دوو بەشە خۆراکی خۆی نەبات لای بریکاری خۆراك پێویستە بریکار ئاگاداری بەڕێوەبەرایەتی کەل وپەلی خۆراك بکات بەپێچەوانەوە بریکار بەرپرسیار دەبێت .

٨- هەر هاووڵاتیەك دوو بەشە ئاردی خۆی نەبات لای بریکاری ئارد پێویستە بریکار ئاگاداری بەڕێوەبەرایەتی دروستکراوی دانەوێڵە بکات بەپێچەوانەوە بریکار بەرپرسیار دەبێت .

ماددەی (٥): مەرجەکانی دوکانی بریکاری لەکاتی بەخشینی بریکاری:-

١- ڕووبەری دوکانی بریکاری ئارد (٣٠ م٢) دووجا کە متر نەبێت.

٢- ڕووبەری دوکانی بریکاری خۆراك (٢٥ م٢) دووجا کەمتر نەبێت.

٣- دیواری لبغ یان گەچ کرابێت وە سەقفی کۆنکریت بێت یان سەندویچ پەنەڵ بێت.

٤- باگۆڕکێ(هەواکێش) وفێنك کەرەوە لە دووکانە کەیدا هەبێت وە پێداویستی لەناوبردنی قرتێنەرەکانی هەبێت لە دوکانەکەی .

٥- نابێت دیواری دوکانەکە شێدار بێت یاخود لەوەرزی زستان ئاو بچێتە ژوورە پێویستە چارەسەری ئەو گرفتانە بکرێت .

٦- بریکار پێویستە لە دوکانەکەی تابلۆیەك هەڵواسێت ناوی بریکارو ژمارەی مۆبایلی خۆی و ژمارەی بنکەی لێ نووسرابێت لەگەڵ ژمارەی مۆبایلی لێژنەی سکاڵا نابێت هیچ کات ئەو ژمارە تەلەفۆنانە داخراو بێت.

ماددەی (٦): ڕێکارەکانی بەخشینی بریکاری ئارد و خۆراك :-

١- بۆ بەخشینی بریکاری ئارد وخۆراك بەپێی پلانی ساڵانەی بەڕێوەبەرایەتی گشتی بازرگانی دەبێت ، وە وێنەیەك لە پلانەکە دەدرێتە پارێزگاکان و بەرێوەبەرایەتیەکان رێکاری داواکاری بەخشینی بریکاری بەم شێوەی خوارەوەیە :-

أ- پێویستە داواکاری لەرێگای پارێزگاکان ئاراستەی بەرێوەبەرایەتی گشتی بازرگانی بکرێت .

ب- لیژنەی هاوبەشی کەشفی موقعی ئەنجام دەدرێت لەلایەن بەرێوەبەرایەتی چاودێری بازرگانی (بەئەندامیەتی بەڕێوەبەرایەتی رێکخستنی پسوولەی خۆراك و بەڕێوەبەرایەتی بازرگانی کەل وپەلی خۆراك و بەڕێوەبەرایەتی دروستکراوی دانەوێڵە).

ج- دوای ئەنجام دانی کەشفی موقعی ، لەلایەن لیژنەکە ئاگاداری بەڕێوەبەرایەتی گشتی بازرگانی دەکرێت بۆ ئەنجامدانی ڕێکارە کارگێریەکان .

٢- دوای تەواو بوونی گشت ڕێکارە کارگێریەکان بەپێی ڕێنماییەکانی وەزارەتی بازرگانی عێراقی فیدراڵ / فەرمانگەی پلان و بەدواداچوون ژمارە (٩١١٧ لە ٢٠١٦/٤/٢٥) بڕی رسوماتی بەخشینی بریکاری لێ وەردەگیرێت لە بەڕێوەبەرایەتی رێکخستنی پسوولەی خۆراك وەدواترفەرمانی کارگێری بەخشینی بریکاری و گشت بەراییەکان ئاڕاستەی هەردوو بەڕێوەبەرایەتی (کەل وپەلی خۆراك و دروستکراوی دانەوێڵە) دەکەن وە ئاگاداری بەرێوەبەرایەتی چاودێری بازرگانی دەکرێت بۆ بەدواداچوون .

ماددەی (٧): گۆڕینی ناوی بریکاری ئارد و خۆراك :-

گۆڕینی ناوی بریکاری ئارد و خۆراك ئەنجام دەدرێت :-

١- لە کاتی مردنی بریکار دەدرێتە یەك لەئەندامانی خێزان بەپێی قەسام شرعی کە بەڕێوەبەری فەرمانگەکە دیاری دەکات بەپێی شیاوی کەسەکە و ڕێنماییەکان .

٢- گۆڕینی بریکاری ئارد و خۆراك لە ناوێکەوە بۆ ناوێکی تر ئەنجام دەدرێت بەمەرجی ڕەزامەندی هەردوو لا ،بەڕێوەبەری گشتی بازرگانی دەسەڵاتی هەیە بە گۆرینی بڕگەکانی ئەم ڕێنماییە و هەموارکردنی بەپێی پێویستی کار و بەرژەوەندی گشتی .

ماددەی (٨): سزاو سەرپێچیەکان :-

هەر بریکارێك پابەندی ئەم بڕگانەی نەبێت سزا دەدرێت بەم شێوەی لای خوارەوە :

١- ئەو خۆراکانەی کە بریکار وەری دەگرێت پێویستە هەر ئەو خۆراکە دابەش بکات و نەیگۆڕێت بەبراندێکی تر بەپێچەوانەوە سزا دەدرێت بەم شێوەیە :

أ- بۆ یەکەم جار بەڵێننامەی لێ وەردەگیرێت کە سەرپێچی دووبارە نەکاتەوە .

ب- بۆ جاری سێیەم بەردەوام بوو لەسەر سەرپێچی سزای دەدرێت بەراگرتنی بریکاریەکەی لە (١) مانگ بۆ (٣) مانگ.

ج- بریکار هەر بەردەوام بوو لەسەر سەرپێچی بریکاریەکەی هەڵدەوشێتەوە .

د- بەخشینی بریکاری ئارد وخۆراك لە دەسەلاتی بەرێوەبەرایەتی گشتی بازرگانیە .

ه- هەڵوەشاندنەوەو گۆرینی ناوی بریکاری لەدەسەڵاتی بەڕێوەبەری ڕێکخستنی پسوولەی خۆراکە .

و- گۆرینی شوێنی بریکاری لە دەسەڵاتی بەڕێوەبەری دروستکراوی دانەوێڵە و بەڕێوەبەری بازرگانی کەل و پەلی خۆراکە .

٢- هەر بریکارێك پابەندی بڕگەو ماددەکانی ئەم ڕێنماییە نەبێت ، بریکاریەکەی هەڵدەوەشێتەوە. بە پێچەوانەوە (١) مانگ تاکو(٣) مانگ بریکاریەکەی ڕادەگیرێت خێزانەکان دەدرێتە نزیکترین بریکار لەو شوێنە ، ئەگەر هەر بەردەوام بێت لە سەرپێچیەکەی بریکاریەکەی هەڵدەوەشێتەوە.

ماددەی (٩):

ئەم ڕێنماییە جێبەجێ دەکرێت لە ڕۆژی بڵاوکردنەوەی لە ڕۆژنامەی فەرمی(وەقایعی کوردستان).

کمال مسلم
وەزیری بازرگانی و پیشەسازی

هۆکاری دەچوونی

لە پێناو بەرژەوەندی هاووڵاتیان و وەرگرتنی بەشە خۆراك و ئارد بەشێوەیەکی ڕێك و پێوانەیی وە ڕێکخستنی کاری بریکارەکان و دیاری کردنی ڕێکارەکانی بریکاری و چاودێری کردنی کارەکانیان ئەم ڕێنمایانەمان دەرکرد .